

2.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA

TOIMIELIMEN TOIMINTA JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Sivistyslautakunnan alainen toiminta koostuu seuraavista palvelualueista: Kasvun ja oppimisen palvelualue (KASO) ja Ruoka- ja puhtauspalvelut (RUOPU). KASO-palvelualueeseen kuuluvat varhaiskasvatuksen kokonaisuus sisältäen varhaiskasvatuksen, avoimen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, sekä perusopetuksen, lukio-opetuksen ja taiteen perusopetuksen kokonaisuudet. Ravinto- ja puhtauspalveluiden vastuualueet ovat ateriat ja siivous, joita tuotetaan sisäisesti lähinnä sivistys- ja hyvinvointipalveluille sekä konsernihallinnolle.

Talousarviokaudella keskitytään tuottamaan palvelut varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta aina toisen asteen koulutukseen mahdollisimman saumattomasti ja laadukkaasti samalla sopeutuen ennustettuihin ja jo osin toteutuneisiin lapsimäärän muutoksiin. Lapsimäärän muutos vaikuttaa suoraan rahoituspohjaan, ja valtion talousarvioesityksessäkin näkyvä esi- ja perusopetuksen rahoituksen sekä valtionavustusten pienentyminen on otettu huomioon kunnan palveluntuotannon sopeutuksen suunnittelulla sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.

Varhaiskasvatussyksiköissä toiminnan sopeutus vuodelle 2027 tarkoittaa varhaiskasvatussyksiköiden henkilöstön rakennemuutoksia, joiden avulla vähennetään sijaishenkilöitä ja tehostetaan johtamista. Perusopetuksen osalta sopeutus tarkoittaa tuntikehyksen mukautumista laskevaan oppilasmäärään sekä opetushenkilöstön että opetuksen tuen henkilöstön osalta. Ravinto- ja puhtauspalveluiden toiminta puolestaan mukautuu palveluverkkoratkaisuihin, jotka talousarviovuonna 2027 lisäävät jonkin verran kustannuksia. Erityisesti puhtauspalveluissa pyritään parantamaan henkilöstön jaksamista ja resurssointia perustamalla sijaispankkivakansseja, jotka tukevat toimintoja poissaolotapauksissa.

Strategisessa tavoiteasetannassa korostuvat kestävä kasvu sekä lapset ja nuoret. Hiilineutraaliutta tavoitellaan muun muassa ruokapalveluiden mittaroinnilla, sekä kalustekierrätyksen tehostamisella kaupungin uuden Loopfront-irtaimistotyökalun avulla. Lapset ja nuoret pyritään saamaan entistä enemmän liikkeelle lisäämällä lasten ja nuorten liikkumista niin päiväkodeissa kuin kouluissa ja lukioissakin.

TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Koulutuspalvelut			
Määräaikaisten ja vakituisten opettajien määrä	632	608	602
Henkilöstön sairauspoissaolot (kalenteripäivää/hlö)	10	10	9
Oppilas- ja opiskelijamäärät peruskoulussa ja lukiossa (20.9.2025)	7347	7396	7191
Keskimääräinen ryhmäkoko (20.9.2025)	17,2	18	18,75
Kelpoisen opetushenkilöstön määrä koulutuspalveluissa	95	96	96
Ruoka- ja puhtauspalvelut			
Henkilöstön sairauspoissaolot (kalenteripäivää/hlö)	18,2	13	18
Varhaiskasvatuspalvelut			
Lasten määrä (%) oma toiminta	66	66	66
Lasten määrä (%) setelitoiminta	34	34	34
Kelpoisten varhaiskasvatusopettajien määrä (lähtötaso 8/2024)	70	75	75
Sairauspoissaolot (pv/vuosi/henkilö)	16	17	15

Tunnusluvuissa näkyvät koulutuspalveluiden opettajien määrän lasku oppilasvolyymin kehityksen mukaisesti, sekä sairauspoissaolojen vähentyminen, joka on laskettu tavoitteeksi raamiin. Ruoka- ja puhtauspalveluiden osalta TA2027 on korjattu kalenteripäiviin, kun TA26 on erheellisesti ilmoitettu työpäivinä. Muissa tunnusluvuissa ei ole olennaisia muutoksia verrattuna TA26.

TOIMIELIMEN ALAINEN HENKILÖSTÖ (HTV)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (HTV)	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Sivistyspalveluiden hallinto	6	6	5
Varhaiskasvatus	754	736	719
Koulutuspalvelut	828	882	883
Ruoka- ja puhtauspalvelut	79	93	101
Yhteensä	1667	1717	1708

Toimielimen henkilöstössä merkittävä muutos on varhaiskasvatuksen palvelualueella, jossa henkilöstö vähenee 24 henkilötyövuodella verrattuna toteumaan 2026. Alkuperäiseen talousarvioon 2026 verrattuna vähenemä on -17 henkilötyövuotta. Muutos johtuu henkilöstörakenteen uudelleenjärjestelystä oman toiminnan yksiköissä, jonka johdosta saadaan vähennettyä sijaiskuluja.

Koulutuspalveluiden osalta henkilöstön muutos ei näy vielä suunnitelmassa 2027, vaan vähenemä näkyy syksystä 2027 lähtien ollen 3 opettajaa, 2 erityisopettajaa sekä 5 koulunkäynninohjaajaa = -5HTV:ta vähemmän talousarviovuodelle 2027. Henkilöstösuunnitelmassa vähenemä näkyy jatkovuoden sarakkeessa 2028.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden osalta henkilöstön lisäys on 1 henkilötyövuosi ruokapalveluihin Ounasvaaran lukion keittiöön syksystä 2027 lähtien, 3 henkilötyövuotta siivouspalveluihin Napsun pienten koulun siivoamiseen sekä 3 henkilötyövuotta sijaispankkivakansseina. Toteumaan 2026 verrattuna muutos on yhteensä +7 henkilötyövuotta, talousarvioon verrattuna +8.

Hallinnosta siirtyy toimialamuutoksen johdosta -0,5 henkilötövuotta hyvinvointilautakunnan alaisuuteen.

TOIMIELIMEN TALOUS

Sivistyslautakunnan toimintakate vuodelle 2027 on 150,55 milj. Euroa. Vuoden 2026 talousarvio on 149,31 milj. Euroa, joten nousua vuodesta vuoteen on -1,2 milj. Euroa eli 0,83%. Jatkovuosien 2028-2030 kehys muuttuu vuosittain välillä 1,04%-1,42%, mikä kuvastaa kehityksenä maltillista nousua ja edellyttää kustannusten sopeutumista muuttuvaan lapsimäärään.

KASO-palvelualueen toimintakate vuonna 2027 on 141,3 miljoonaa euroa, ja toimintakatteen ollessa TA2026 140,4 milj. Euroa, kasvua vuodesta vuoteen on -0,9 milj. Euroa. KVTES/OVTES-korotukset muodostavat kustannusten nousua vuodesta vuoteen -2,7 miljoonaa euroa, mutta tehokkaat rakennemuutokset varhaiskasvatuksen henkilöstössä, sekä sopeutuminen muuttuvaan lapsimäärään koulupalveluissa laskevat kokonaiskustannusten muutoksen merkittävästi palkankorotuksia matalammalle tasolle.

Varhaiskasvatuksessa toimintakate TA2027 on 58,3 milj. Euroa, eli muutos vuodesta vuoteen on +0,2mEur eli kustannukset pienenevät 0,4%. Suurin vaikutus on henkilöstörakenteen muutoksella, jonka johdosta henkilöstön kokonaishenkilötövuosimäärä pienenee vuodesta vuoteen 24 HTV:tä (+1,0mEur). Rakennemuutoksen tarkoituksena on sijaiskulujen pienentäminen sekä johtamisen tehostaminen, mikä kokonaisuudessaan kompensoi KVTES/OVTES-palkankorotuksen vaikutuksen (-1,0mEur). Nämä seikat, sekä henkilösivukuluprosentin tarkentuminen (+0,4mEur) tuottavat +0,5milj.euroa säästöä vuodesta vuoteen. Palveluissa nähdään puolestaan nousua, kun palveluseteleihin sovelletaan vuosittainen indeksikorotus (-0,2milj. Euroa). Vuokrat säilyvät stabiileina vuodesta toiseen.

Koulutuspalveluissa toimintakate on -83,1 milj. Euroa, eli muutos vuodesta vuoteen on -1,1 milj. Euroa, eli toimintakulut kasvavat 1,3%. Palkankorotusten vaikutus on -1,7 milj. euroa kustannuksia kasvattava. Tämän lisäksi pohjabudjettia on korjattu ylöspäin -0,6mEur sillä vuoden 2026 budjetissa käytetty alustava tuntikehys oli pienempi mitä todellisuudessa toteutunut kehys. Palveluiden ostot nousevat 0,2mEur kotikuntakorvauksista johtuen, minkä lisäksi on muita pienempiä kustannusnoussuja 0,2mEur. Kustannusten nousua kompensoivat aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden säästö +0,2milj.euroa sekä vuokratulujen vähennys lähinnä pääomavuokrien kautta, +1,0milj.Eur. Henkilösivukulun tarkistus myös koulupalveluissa aiheuttaa 0,5mEur säästöä vuodesta vuoteen. Kertaluonteisena rahoitus pohjana käytetään palvelualueelle haettuja valtionperintöjä sekä testamenttivaroja, jotka rahoituslähteenä kattavat +0,3 miljoonaa euroa kuluista.

Koulupalveluiden henkilöstökuluihin on laskettu TA2027 syksystä lähtien luonnollista poistumaa oppilasmäärän vähentymisen takia 3 opettajaa, 2 erityisopettajaa sekä 5 koulunkäynninohjaajaa. Sairaspoissaolojen vähentämiseen on myös laskettu 0,1milj. Euroa palkkojen sisään.

Ruoka- ja puhtauspalveluissa henkilöstökustannuksia nostavat KVTES-korotusten lisäksi sijaispankin vakanssit puhtauspalveluihin (+3HTV = 0,1milj. Eur), Napsun pienten koululle palkattavat vakanssit syksyllä 2026 (+3HTV = 0,1milj. Eur), joka vastaavasti pienentää ostopalvelua jonkin verran, sekä yksi kokonainen henkilötövuosi, joka kohdennetaan Ounasvaaran lukion keittiöön syksystä 2027 eteenpäin. Näiden lisäksi kustannuksia nostavat elintarvikkeiden sekä ulkopuolisten palveluiden hinnankorotukset, jotka on laskettu 3%:lla. Kaiken kaikkiaan kustannukset nousevat vuodesta vuoteen -0,3 miljoonaa euroa = 4%.

Budjetoinnissa huomioidut merkittävimmät muutokset koostettuna palvelualueittain:

Kasvun ja oppimisen palvelut -0,9mEur:

Kustannusten nousut:

1. KVTES/OVTES palkankorotukset -2,7mEur

2. Koulupalveluiden perusopetuksen tuntikehysbudjetoinnin korjaus -0,6mEur
3. Palvelut: kotikuntakorvaukset, -0,2mEur
4. Palvelut: varhaiskasvatuksen palvelusetelien indeksikorotus, -0,2mEur
5. Palvelut: varhaiskasvatuksen ostopalveluiden korotus -0,1mEur
6. Muut pienemmät korotukset eri momenteille -0,2mEur

Säästöt:

1. Varhaiskasvatuksen henkilöstörakennemuutos +1,0mEur
2. Henkilösivukuluprosentin uudelleenarviointi 1% = +0,9mEur
3. Aineet, tarvikkeet ja tavarat koulupalvelut, +0,2mEur
4. Sisäisten vuokrien kustannukset +1,0mEur

Ruoka- ja puhtauspalvelut -0,3mEur:

Kustannusten nousut:

7. KVTES/OVTES palkankorotukset -0,1mEur
8. Uudet vakanssit puhtauspalveluille +6htv= -0,2mEur
9. Uudet vakanssit ruokapalveluille +1htv = -0,04mEur
10. Elintarvikkeiden hinnankorotus 3%= -0,1mEur
11. Palveluostojen hinnankorotus 3%=-0,1mEur
12. Muut pienemmät korotukset eri momenteille -0,2mEur

Säästöt:

1. Palveluostojen vähennys toimintapisteiden muuttuessa (puhtauspalvelut) +0,1mEur
2. Elintarvikkeiden volyymimuutos +0,05mEur

Kaiken kaikkiaan sivistyslautakunnan budjetti nousee maltillisen -0,83% vuodesta vuoteen, mikä edellyttää talouskuria sekä talousarvion toimenpiteiden tehokasta jalkauttamista kentälle. Suunnittelussa on arvioitu, että esitetyt toimenpiteet pitävät kaupungin talouden kestäväällä pohjalla talousarviokaudella, vaarantamatta kuitenkaan palveluiden laatua ja perustoiminnan tehokasta toteuttamista lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Sivistyslautakunnan investoinnit talousarviovuodelle 2027 ovat -0,2mEur, joka sisältää lähes yksinomaan ruoka- ja puhtauspalveluiden vuosittaisia investointeja. Jatkovuodelle 2028 on suunniteltu Ounasvaaran lukion ensikalustaminen -0,8 milj. Eurolla.

Sivistyslautakunta yhteensä

1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos- %	TS 2028	TS 2029	TS 2030
MYYNITUOTOT	3 137	3 362	3 063	-9 %	3 063	3 063	3 063
MAKSUTUOTOT	2 124	1 995	2 134	7 %	2 134	2 134	2 134
TUET JA AVUSTUKSET	1 669	1 226	1 155	-6 %	1 167	1 167	1 167
MUUT TOIMINTATUOTOT	180	36	32	-11 %	32	32	32
TOIMINTATUOTOT	7 111	6 618	6 383	-4 %	6 396	6 396	6 396
HENKILÖSTÖKULUT	-88 515	-92 023	-93 768	2 %	-95 806	-97 521	-99 379
PALVELUJEN OSTOT	-27 625	-26 750	-27 446	3 %	-27 494	-27 424	-27 424
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 201	-6 849	-6 534	-5 %	-6 596	-6 536	-6 536
AVUSTUKSET	-1 800	-1 886	-1 886	0 %	-1 886	-1 886	-1 886
MUUT TOIMINTAKULUT	-27 402	-28 259	-27 299	-3 %	-27 303	-27 303	-27 303
TOIMINTAKULUT	-150 544	-155 767	-156 933	1 %	-159 085	-160 670	-162 528
TOIMINTAKATE	-143 432	-149 149	-150 550	1 %	-152 689	-154 274	-156 132

Sivistyslautakunta palveluittain

1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos- %	TS 2028	TS 2029	TS 2030
HENKILÖSTÖKULUT	-27	-31	-38	21 %	-38	-38	-38
PALVELUJEN OSTOT	-6	-9	-9	0 %	-9	-9	-9
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0 %	0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1	-5	-5	0 %	-5	-5	-5
TOIMINTAKULUT	-35	-45	-52	14 %	-52	-52	-52
TOIMINTAKATE	-35	-45	-52	14 %	-52	-52	-52
Toimielin, sivistyslautakunta	-35	-45	-52	14 %	-52	-52	-52
MYYNTITUOTOT	1	0	0	0 %	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	3	2	2	0 %	2	2	2
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0 %	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	4	2	2	0 %	2	2	2
HENKILÖSTÖKULUT	-441	-472	-406	-14 %	-406	-406	-406
PALVELUJEN OSTOT	-46	-32	-34	5 %	-34	-34	-34
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4	-3	-3	0 %	-3	-3	-3
MUUT TOIMINTAKULUT	-28	-33	-26	-22 %	-26	-26	-26
TOIMINTAKULUT	-520	-541	-469	-13 %	-469	-469	-469
TOIMINTAKATE	-517	-539	-467	-13 %	-467	-467	-467
Sivistyksen toimialan yhteiset palvelut	-517	-539	-467	-13 %	-467	-467	-467
MYYNTITUOTOT	2 061	2 380	2 075	-13 %	2 075	2 075	2 075
MAKSUTUOTOT	2 124	1 995	2 134	7 %	2 134	2 134	2 134
TUET JA AVUSTUKSET	1 630	1 224	1 152	-6 %	1 165	1 165	1 165
MUUT TOIMINTATUOTOT	179	36	32	-11 %	32	32	32
TOIMINTATUOTOT	5 994	5 635	5 393	-4 %	5 406	5 406	5 406
HENKILÖSTÖKULUT	-84 929	-87 806	-89 273	2 %	-91 311	-92 864	-94 641
PALVELUJEN OSTOT	-24 921	-24 102	-24 826	3 %	-24 814	-24 804	-24 804
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 617	-3 682	-3 328	-10 %	-3 329	-3 329	-3 329
AVUSTUKSET	-1 800	-1 886	-1 886	0 %	-1 886	-1 886	-1 886
MUUT TOIMINTAKULUT	-26 635	-27 858	-26 909	-3 %	-26 913	-26 913	-26 913
TOIMINTAKULUT	-140 902	-145 333	-146 221	1 %	-148 253	-149 796	-151 572
TOIMINTAKATE	-134 908	-139 699	-140 828	1 %	-142 847	-144 390	-146 167
Kasvun ja oppimisen palvelut	-134 908	-139 699	-140 828	1 %	-142 847	-144 390	-146 167
MYYNTITUOTOT	1 075	981	988	1 %	988	988	988
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0 %	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	37	0	0	0 %	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	1	0	0	0 %	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	1 114	981	988	1 %	988	988	988
HENKILÖSTÖKULUT	-3 118	-3 714	-4 052	9 %	-4 052	-4 214	-4 295
PALVELUJEN OSTOT	-2 651	-2 607	-2 578	-1 %	-2 638	-2 578	-2 578
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 580	-3 164	-3 204	1 %	-3 264	-3 204	-3 204

MUUT TOIMINTAKULUT	-738	-363	-359	-1 %	-359	-359	-359
TOIMINTAKULUT	-9 087	-9 848	-10 192	3 %	-10 312	-10 354	-10 435
TOIMINTAKATE	-7 973	-8 866	-9 204	4 %	-9 324	-9 366	-9 447
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-7 973	-8 866	-9 204	4 %	-9 324	-9 366	-9 447